

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ОСНОВИ ПРАВА

рівень вищої освіти   бакалавр

спеціальність: 025 Музичне мистецтво

освітньо-професійна програма: Музичне мистецтво

Луцьк – 2022

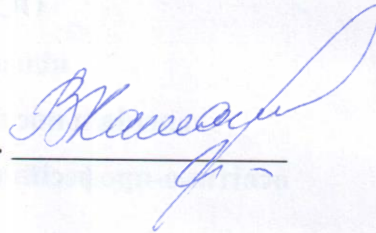
Силабус освітнього компонента «Основи права» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»; спеціальність: 025 Музичне мистецтво; освітньо-професійна програма ” Музичне мистецтво”

Розробники:

доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. істор. н., доцент Булавина С.Є.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Колодяжна В.В.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:
кандидат мистецтвознавства, доцент Кашаюк В.М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 2 від 28 жовтня 2022 р.

Завідувач кафедри: д.ю.н., проф. Яцишин М. М.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (для студентів за ОКР «Молодий спеціаліст» денна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо- наукова/ освітньо-творча програма, освітній	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 02 Культура і мистецтво Спеціальність: 025 Музичне мистецтво освітньо-професійна програма Музичне мистецтво	нормативна
Кількість годин/кредитів 60 /2		Рік навчання – 2-й
		Семестри: 4-ий
		Лекції: 10 год.
		Практичні (семінарські) 8 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 38 год.
		Консультації 4 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

Таблиця 1 (для студентів за ОКР «Молодий спеціаліст» заочна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо- наукова/ освітньо-творча програма, освітній	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань: 02 Культура і мистецтво Спеціальність: 025 Музичне мистецтво освітньо-професійна програма Музичне мистецтво	нормативна
Кількість годин/кредитів 60 /2		Рік навчання – 2-й
		Семестри: 3-ий
		Лекції: 6 год.
		Практичні (семінарські) 4 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 42 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Таблиця 2

Викладач	Булавина Світлана Євгенівна
Науковий ступінь	кандидат історичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри теорії та історії держави і права
Профайл	justice@vnu.edu.ua Булавина Світлана Євгенівна
Телефон	+380677365055
e-mail	sbul16@ukr.net
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожного вівторка о 13.25-14.45, аудиторія В-123
Сторінка курсу в Moodle	http://194.44.187.60/moodle/

Таблиця 2

Викладач	Колодяжна Вікторія Володимирівна
Науковий ступінь	кандидат юридичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри теорії та історії держави і права
Профайл	justice@vnu.edu.ua Колодяжна Вікторія Володимирівна
Телефон	+380663832688
e-mail	kolviktorial@gmail.com
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожного вівторка о 13.25-14.45, аудиторія В-123
Сторінка курсу в Moodle	http://194.44.187.60/moodle/

III. Опис освітнього компоненту

1. Анотація курсу

Навчальний курс містить стислий послідовний виклад першооснов всіх головних юридичних дисциплін. Курс орієнтований на такі завдання: розширити знання студентів про походження, типи, та форми держави, історію формування української державності; поглибити знання з основ конституційного ладу України; ознайомити з основними галузями права, даючи їх коротку характеристику; формувати навички правомірної поведінки в типових життєвих ситуаціях; виховувати переконання в необхідності неухильного дотримання законів, непримиренність до протиправної поведінки; виробляти уміння аналізувати суспільно-політичні події в Україні та світі, спираючись на знання з теорії й історії держави та права, користуватися вітчизняними нормативними та міжнародно-правовими актами, різноманітними джерелами права, юридичною літературою; а також засвоєння правових основ таких галузей законодавства, як цивільне, трудове, сімейне законодавство та інших галузевих юридичних наук. формування вміння застосовувати набуті правові знання у майбутній роботі.

Формат проведення: очна сесія та дистанційно у системі Moodle лекцій і практичних занять, самостійна робота студентів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань,

підсумкової контрольної роботи. Студенти мають змогу отримувати індивідуальні консультації під час сесії формат очний, онлайн та moodle.

2. Постреквізити

Дисципліна "Основи права" служить необхідною передумовою для всієї системи вищої освіти, теоретичною основою сукупності знань та умінь, що формують відповідний рівень загального світогляду студента.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою вивчення навчальної дисципліни "Основи права" є формування у студентів належного рівня правових знань, що дозволить орієнтуватися в суспільних відносинах, які регулюються та охороняються правом, поводитися відповідно до закону в процесі їхнього життя, професійно застосовувати набуті знання і навички в практичній діяльності фахівця. Це можливо лише за умови повсякденного, професійно-організованого навчання та виховання, що здійснюються на лекціях та семінарах і в процесі самостійного вивчення.

Завданням нормативної навчальної дисципліни є: оволодіння теоретичними знаннями з навчальної дисципліни; набуття навичок практичного застосування набутих теоретичних знань з дисципліни; формування уміння користуватися необхідною нормативно-правовою базою; виховання у студентів законслухняності через повагу до права і закону.

4. Результати навчання (Компетентності)

Компетентності, яких набуває студент при вивченні дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми.

Загальні компетентності (ЗК):

1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
7. Здатність бути критичним і самокритичним.
9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні(фахові, предметні) компетентності (СК) :

13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
15. Здатність здійснювати менеджерську / аранжувальну діяльність у сфері музичного мистецтва.

Програмні результати навчання(ПРН) освітньої програми (ОП)

11. Застосовувати теоретичні знання та навички в менеджерській діяльності.
13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

5. Структура освітнього компонента

Умовні скорочення:

Методи та форми поточного контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

Moodle, Zoom, Meet – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

Таблиця 3 (для денної форми)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю/ бали
	Усього	у тому числі				
		Лекц.	Пр.	Кон.	С.р. Р	
1	2	3	4	5	6	7
ЗМ– 1 Держава і право. Основи конституційного права України						
Тема 1. Основи загальної теорії держави.		2			10	ДС, РМГ, УО, ІРС / (макс. кі-сть балів за практ./ заняття – 10) \10
Тема 2. Основи загальної теорії права.		2			6	ДС, РМГ, УО, ІРС / 10
Тема 3. Конституційне право – провідна галузь права України.			2	1	6	ДС, РМГ, УО, ІРС / 10
Тема 4. Судові та правоохоронні органи України		2	2		6	ДС, РМГ, УО, ІРС / 10
<i>Разом за змістовим модулем– 1</i>		4	4	1	18	
З М – 2. Основні галузі права України						
Тема 5. Основи цивільного права України		2			4	ДС, РМГ, УО, ІРС / 10
Тема 6. Основи сімейного права України			2		4	ДС, РМГ, УО, ІРС / 10
Тема 7. Основи трудового права України		2			4	ДС, РМГ, УО, ІРС / 10
Тема 8. Основи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні		2		1	4	ДС, РМГ, УО, ІРС / 10
Тема 9. Основи кримінального права України			2	1	4	ДС, РМГ, УО, ІРС / 10
<i>Разом за змістовим модулем– 2</i>		6	4	2	20	
СР – Робочий зошит з” Основ права” (з 1-9 т.)						10
Усього годин	60	10	8	4	38	100

Таблиця 3 (для заочної форми)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр.зан.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Держава і право. Основи конституційного права України						
Тема 1. Основи загальної теорії держави і права	14	2	2	10	2	20-ДС/ СР/РП/УО
Тема 2. Конституційне право – провідна галузь права України та судові, правоохоронні, правозахисні органи України	18	2		12	2	
Разом за модулем 1	32	4	2	22	4	20
Змістовий модуль 2. Основи права України						
Тема 3. Основи цивільного, сімейного, кримінального, трудового права України та соціального захисту права України	28	2	2	20	4	20-ДС/ СР/РП/УО
Разом за модулем 2	28	2	2	20	4	20
ІНДЗ – Робочий зошит з” Основ права” (з10-14т.)						15
СР – Робочий зошит з” Основ права” (з 1-9 т.)						15
Підсумкова контрольна робота						30
Разом за поточний контроль						100
Всього годин/Балів	60	6	4	42	8	

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студента полягає у засвоєнні ним навчального матеріалу у позааудиторний час без участі викладача. Оцінювання якості результатів самостійної роботи викладач здійснює під час практичних занять, а також під час консультацій та індивідуальних занять зі студентами за графіком, складеним кафедрою теорії та історії держави і права з урахуванням потреб і можливостей студента.

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та виконання завдань, а також тестових з 1 по 9 теми у Робочому зошиті з “Основ права” для самостійної роботи студентів неюридичних спеціальностей і оцінюється викладачем індивідуально відповідно до – *табл. 3(СР)*.

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Виконання ІНДЗ сприяє поглибленому вивченню предмета студентами і є однією з важливих форм перевірки їх знань та виконується студентами у “Робочому зошиті з “Основ права” для самостійної роботи неюридичних спеціальностей” з 10т. по 14 т. і оцінюється викладачем індивідуально відповідно до - *табл. 3 (ІНДЗ)*.

Строки виконання: у першому (другому) семестрі – на останнє практичне заняття.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Вид – участь у всеукраїнській або міжнародній конференції та публікація тез.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

- чіткість, обґрунтованість добору наукового матеріалу, актуальність та практична значущість теми, наявність самостійних наукових результатів і висновків;
- творчий підхід до виконання ІНДЗ;
- якість оформлення.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Основи права» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень студентів. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань (РЗ), контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем (РЗ), ПКР тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у *таблиці 3* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях у Робочому зошиті з “Основи права.” із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **100 балів**.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності

поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом освітнього компонента «Основи права» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів, як правило, – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100.

Орієнтовні питання та завдання до заліку ОК « Основи права»

1. Поняття та ознаки держави.
2. Право: поняття та ознаки.
3. Поняття джерела (форми)права, їх види .
4. Норма права: поняття, ознаки та структура.
5. Місце права в системі соціальних норм..
6. Поняття та види підзаконних актів.
7. Загальна характеристика галузей права.
8. Загальна характеристика Конституції України
9. Загальна характеристика Кодексу законів про працю України
10. Поняття та види трудових спорів.
11. Поняття та значення колективного договору.
12. Поняття та соціально–правове значення трудового договору.
13. Умови та порядок прийняття на роботу. Трудова книжка
14. Поняття робочого часу та часу відпочинку
15. Поняття час відпочинку, його види.
16. Загальна характеристика Цивільного кодексу України.
17. Поняття спадщина. Спадкування за законом і за заповітом.
18. Поняття цивільно–правових правовідносини.
19. Поняття цивільно – правові договори.
20. Загальна характеристика Сімейного кодексу України.
21. Розірвання шлюбу за рішенням суду.
22. Особисті немайнові права подружжя.
23. Розірвання шлюбу в державних органах РАЦС.
24. Майнові права подружжя.
25. Опіка, піклування та патронат над дітьми.
26. Загальна характеристика Кримінального кодексу України.

1.Громадянка України С. одружилася у 1996 р. з громадянином Росії Т. Сім'я проживала постійно в Україні. У 1998 р. переїхали тимчасово проживати до батьків Т. в Росію до міста Ростова, де в 1999 р. народилася у них дитина. Як має бути розв'язано питання про громадянство їхньої дитини відповідно до Закону України «Про громадянство»?

2.Громадянка України вийшла заміж за громадянина Великобританії. Протягом двох років вони проживають на території України. У них народилася дитина. За яких умов дитина має право набути громадянство України? Яким законом слід керуватися при визначенні громадянства дитини? Який орган буде вирішувати питання про громадянство дитини?

3.Адміністрація підприємства веде набір працівників для виконання підсобних робіт. На дверях відділу кадрів вивішено таке оголошення:

«Перелік документів, необхідних для оформлення на роботу: 1)Паспорт; 2)трудова книжка; 3)атестат про середню освіту; 4) довідка про партійну приналежність; 5)медична довідка; 6)довідка з ЖЕКу про відсутність заборгованості з комунальних платежів.»Прокоментуйте зміст оголошення з правової точки зору.

4.Під час літніх канікул 15- річний Павло М. влаштувався підсобним працівником до магазину. Роботодавець уклав з ним договір у усній формі і запропонував працювати з 6-ої до 15-ої год щодня. Павло мав прибирати приміщення і розвантажувати товар. Трудова книжка на Павла заведена не була, розрахунок щодня здійснювали готівкою. Дайте правову оцінку ситуації. Установіть, які порушення відбулися.

5.Тетяна працює касиром на заводі. Вранці, коли вона збиралася на роботу, до неї без попередження прийшла подруга з іншого міста. Тетяна вирішила до обіду залишитись вдома і на завод прийшла замість восьмої ранку о десятій. Подруга залишилась вдома, і з роботи Тетяна пішла на дві години раніше. Наступного дня Тетяну було звільнено за прогул. Тетяна говорить, що це не прогул, адже вона цього дня працювала, просто запізнилась. Хто правий: директор чи Тетяна?

6.Василь Денисенко 20 років працював на міському меблевому комбінаті. Рішення облдержадміністрації підприємство з цього міста було передислоковане в сусіднє, бо останнє має вихід на залізницю, що підвищує рентабельність виробництва. Денисенко відмовився від переведення на роботу в сусіднє місто, й адміністрація видала наказ про його звільнення. Ви працюєте юрисконсультом і Денисенко прийшов до вас за консультацією.

7. Маргариту Петрівну вже давно не влаштовувала її зовнішність, і тому одразу після новорічних свят вона вирішила зробити пластичну операцію. Краса вимагає жертв – жінці довелося декілька місяців провести в лікарні, а після виписки тривалий час перебувати вдома на лікарняному. Вийшла на роботу Маргарита Петрівна напередодні Дня Конституції і несподівано одержала «святковий подарунок» - наказ про звільнення. Маргарита Петрівна має намір оскаржити дії адміністрації, бо вважає їх такими, що суперечать Конституції України. Що ви думаєте з цього приводу?

8. До відділу кадрів підприємства прийшли двоє хлопців – Віталій (16 років) і Євген (14 років). На календарі літо, і вони бажали б тимчасово працювати в період літніх канікул. Ви – начальник відділу кадрів і вам слово.

9. Гусевій за відсутність на роботі без поважної причини на протязі більше ніж 3 години приказом директора фабрики було оголошено догану і з попередньої згод профспілки вона була звільнена за п. 4 ст. 40 КЗпП України. Вважаючи звільнення незаконним, Гусєва звернулася до суду. Як на вашу думку, суд вирішить суперечку?

10. Громадянин Довженко усе своє майно заповів рідному брату. Дружина громадянина Довженко П. (48 років, працює бухгалтером), син (28 років, працює водієм), донька (17 років навчається в інституті), мати (71 рік, пенсіонерка) в якості спадкоємців у заповіті названі не були. Дружина Довженка, подала позовну заяву у суд, де висунула свої претензії як дружини на частину майна, яке рішення прийме суд? Чому?

11. Громадянин Саков своє майно заповів двом двоюрідним братам, єдиним родичам. Через 4 місяці після смерті Сакова, помер старший двоюрідний брат, у якого залишились дружина з повнолітньою дочкою. Дружина старшого брата вважає, що його частина спадщини повинна належати їй із дочкою, а інший брат вважає, що все майно повинно перейти йому. Як вирішити ситуацію? Відповідь обґрунтуйте.

12. Громадяни К. і Б. уклали договір купівлі-продажу жилого будинку і посвідчили його у нотаріуса. Після розрахунку з Б. К. поселився в будинку разом із сім'єю. Через деякий час дружина Б. заявила вимогу до суду про визнання договору недійсним. В судовому засіданні було встановлено, що при укладенні договору була порушена вимога ст. 65 Сімейного кодексу України про необхідність згоди іншого подружжя на відчуження нерухомого майна. Проаналізуйте ситуацію і вирішіть спір.

13. Громадянин Петров Н. та громадянка Семенова Т. вирішили одружитися і подали заяву до РАЦСу, але за декілька днів до весілля громадянин Петров відмовився від укладання шлюбу. Громадянка Семенова почала вимагати у Петрова відшкодування грошей, які вона витратила на підготовку до весілля. Петров відмовився відшкодувати гроші, мотивувавши це тим, що тепер він вільний від зобов'язань перед колишньою нареченою. Чи має Семенова шанси повернути гроші?

14. 17- річна Ірина та 18-річний Микола одружилися. Через півроку у них народилася дитина. Але через рік після народження сина Микола загинув у авіакатастрофі. Ірину сповістили про те, що її дитину заберуть до дитячого будинку, бо вона ще неповнолітня і не здатна сама виховувати малу дитину. Чи має Ірина шанс залишити дитину з собою?

15. Громадянин України звернувся до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини про порушення його права на здійснення підприємницької діяльності не забороненої законом. Дайте юридичний аналіз викладеного факту. Який вид гарантій на здійснення своїх прав реалізував громадянин України? Які нормативні акти забезпечили громадянину право на звернення до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини?
16. Громадянин Олександров придбав у меблевому магазині ліжко. Першої ж ночі ніжки ліжка зламалися, а Олександров, упавши на підлогу, злавав руку. Пізніше було встановлено, що ніжки ліжка були неналежної якості. Що можна порадити Олександрову?
15. Після смерті громадянина П. в нього залишилося майно на 10 000 грн. Про своє бажання отримати це майно заявили 12 річна донька, 82-річна мати і два брати померлого (відповідно 30 та 62 років). Прийміть рішення в цій ситуації.
17. Двоє молодих чоловіків – громадяни України Олег і Дмитро поїхали на роботу до Москви. Олег улаштувався водієм вантажівки в комерційну фірму, а Дмитро уклав контракт на проходження військової служби. Через три роки обидва повернулися на Україну й виявилось, що вони тепер мають різний статус щодо українського громадянства. Поясніть ситуацію.
18. Громадянин С. залишив заповіт, яким розпорядився все належне йому майно (на суму 24 000 грн.) передати музею, присвяченому його діду. У нього залишилися син (21 рік, водій) та дочка (14 років, учениця). До вас, як до юридичного консультанта, звернулися жінка померлого (їй 45 років, працює на залізниці) і його мати (66 років). Дайте їм обґрунтовану відповідь щодо можливості отримання спадщини.
19. Біля двору громадянина Зайцева тривалий час складовано цеглу, шлакоблоки, інші будівельні матеріали. Після неодноразових попереджень на цю людину рішенням адміністративної комісії при міськвиконкомі було накладено штраф. Зайцев вважає це покарання незаконним, бо будматеріали йому потрібні для будівництва гаража, але на даний момент для найму спеціалістів він не має коштів. Ваш коментар.
20. На вулиці підлітки голосно співали пісні, брутально лялися, на зауваження перехожих не реагували або відповідали лайкою. їх затримав наряд міліції і з'ясувалося, що двом із затриманих по 14 років, одному — 15, а двом — 17 років.
21. Під час полювання мисливець почув у кущах важкі кроки і, очікуючи саме з цього напрямку появи звіра здійснив постріл з рушниці. Але, як виявилось, замість звіра до місця розташування мисливців наближався їхній товариш, що запізнився. Чоловік отримав важке поранення, від якого пізніше помер у лікарні.
22. Група молодих людей 18-21 року вирішила розважитися. Вони взяли автомобіль у сусіда Дмитра, щоб покататися. «Сусід не помітить. Він у відрядженні. Все буде добре. З нами нічого не трапиться», - говорив один із них.
23. До відділу кадрів підприємства харчової промисловості звернулись двоє хлопців, учнів місцевої середньої загальноосвітньої школи, - Віталій (16 років) і Євген (14 років). Протягом літніх місяців хотіли б тимчасово попрацювати в період літніх канікул. Ви начальник відділу кадрів, і вам слово.
24. Адміністрація підприємства веде набір працівників для виконання підсобних робіт. На дверях відділу кадрів вивішено таке оголошення:
«Перелік документів, необхідних для оформлення на роботу: 1) Паспорт; 2) трудова книжка; 3) атестат про середню освіту; 4) довідка про партійну приналежність; 5) медична довідка; 6) довідка з ЖЕКу про відсутність заборгованості з комунальних платежів». Прокоментуйте зміст оголошення з правової точки зору.
25. Валерія – 19 річна студентка медичного університету, проживає у прийомній сім'ї. Її прийомний батько заявляє, що, згідно зі ст. 180 Сімейного кодексу України, батьки утримують своїх дітей до досягнення ними повноліття, а оскільки Валерії вже виповнилося 19 років, то він не має наміру її одягати, взувати, годувати тощо. Чи має право прийомний батько Валерії?

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Не зараховано (необхідне перескладання)

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є система Moodle.

Перездача тем можлива до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі теорії та історії держави і права (каб. В-123) .

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Теорія держави і права

1. Поліщук М.С. Правознавство: навчальний посібник для студентів не юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. М.С. Поліщук, М.І. Логвиненко. Х.: Право, 2014. 456 с.
2. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева. К.: Юрінком Інтер, 2015. 656 с.
3. Теорія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навч. закл. О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О. М. Головка та ін.; МВС України, Харків. нац. ун –т внутр. справ. Харків: Майдан, 2018. 436 с.
4. Основи правознавства: навч. посіб. Ю. І. Крегул, Л. М. Шестопалова, В. В. Ладиченко [та ін.]; за ред. Ю. І. Крегула. Вид. 2 –ге, перероб. та допов. Київ : Київ. нац. торг. –екон. ун –т, 2018. 528 с.
5. Правознавство : підручник / Дзера О. В. К. : ЮрінкомІнтер. 2019. 632 с.
- 6. Правознавство: Підручник для студентів внз / Кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.**
7. Гапотій В.Д., Слишук О. Основи права: підручник / В.Д. Гапотій, О.А. Слишук. 2 –ге вид. із змінами та доп. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019. 882 с.
8. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.naiou.kiev.ua/files/kafedru/tdp/navch_pos_tdp.pdf
9. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.]; за заг. ред. д –ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун –т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3Qyk6PS>
10. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3QSTxEL>

Конституційне право України

1. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич.К.: Ваіте, 2021.528 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf
2. Конституційне право : підручник / МВС України, Харків. нац. ун –т внутр. справ ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та ін.]; передм. М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3CcBJQZ>
3. Конституційне право України: навч. пос. [для підгот. до іспиту]. 2 –е вид., перероб. і доп. / В.О. Боняк, В.А. Завгородній, А.В. Самогуга, Л.А. Філянїна. Дніпро, 2017. 293 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Boniak_Valentyna/Konstytutsiine_pravo_Ukrainy.pdf
4. Конституційне право України : підручник / [Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.]; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків : Право, 2020. 592 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3PtIDFO>
5. Конституційне право України : навч. –метод. посібник [Електронний ресурс] / Д. С. Терлецький, М. В. Афанасьева, Ю. Д. Батан та ін. ; за заг. ред. Д. С. Терлецького. Одеса : 2020. 242 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12412> DOI 10.32837/11300.12412

Цивільне та сімейне право України

1. Аванесян Г. М., Басенко Р. О. Цивільне право України (Загальна частина) : навчально – методичний посібник. Полтава : ПІЕП, 2020. 199 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3QSSPHY>
2. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3waBwdv>
3. Цивільне право України. У двох частинах. Частина 1. Навчальний посібник / за заг. ред. канд. юрид. наук, проф. В. А. Кройтора, канд. юрид. наук, доц. Кухарева О. Є., канд. юрид. наук, доц. Ткалича М.О. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3dDD2Oz>
4. Цивільне право: загальна частина. Практикум : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / кол. авт.Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 232 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу:<https://bit.ly/3SYoCbY>

Трудове право та право соціального забезпечення України

1. Трудове право України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун –т внутр. справ ; [С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.].Харків, 2019.408 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3PtjgTh>
2. Трудове право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. Львів: ЛьвДУВС, 2017.564 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3zUN9Go>
3. Мокрицька Н.П. Право соціального забезпечення: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 536 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3300>
4. Кучма О. Л., Сіньова Л. М. Право соціального забезпечення України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3KMTA39>

Адміністративне право України

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте.Херсон :ОЛДІ –ПЛЮС, 2021.656 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу:<https://bit.ly/3dC7CZ8>
2. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.] ; [Вид. 2 –е, доп.] Львів :СПОЛОМ, 2021. 616 с. Бібліогр.: с. 612 –614 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3Cga29Y>

Кримінальне право України

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун –т внутр. справ.Харків, 2020.428 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3JXDfsd>
2. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / підготовлено колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3SZ1Tgf>
3. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ "Видавництво "Університетська книга", 2020.672 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3R7tUk3>

Інтернет –ресурси:

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.nbu.gov.ua> –Національна бібліотека імені В.І.Вернадського

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського
3. <http://www.kmu.gov.ua> [Кабінет Міністрів України];
4. <http://www.nau.kiev.ua> [Нормативні акти України];
5. Єдиний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/>

Методичне забезпечення

1. Основи правознавства : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / уклад. : Булавина С. Є., Колодяжна В. В., Крисяк Ю. П., та ін.; за заг. ред. д.ю.проф. М. М. Яцишина. Луцьк : Східноєвропейський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2017. 203 с.
2. Основи права : роб. зошит для інд. та самост. роботи студ. неюрид. спец. з курсу «Основи права» / уклад.:С. Є.Булавина, В. В. Колодяжна, та ін., Луцьк: Східноєвропейський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. 76 с.
3. Булавина С. Є. Основи права (навально–методичні рекомендації) з нормативної навчальної дисципліни для підготовки бакалавра спеціальності: 251 – Державна безпека, 014 – Середня освіта, 014.03– Середня освіта (Історія) : Світлана Євгенівна Булавина . Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 43 с.

Схвалено Вченою радою

Волинського національного університету імені Лесі Українки
Протокол №8 від 28 червня 2022 р.

Погоджено:

Проректор з навчальної роботи та рекрутації

проф. Ю.В. Громик

Проректор з навчально-виховної роботи
та комунікацій

доц. Н. Б. Благовірна